

Szent Regina asszony

*Mikor az Úr Jézus ezen a földön járt,
rongyos ruhácskába koldulni is eljárt.
Beméne egy házhoz
Regina asszonyhoz,
alamizsnaképpen kenyeret kére ott.*

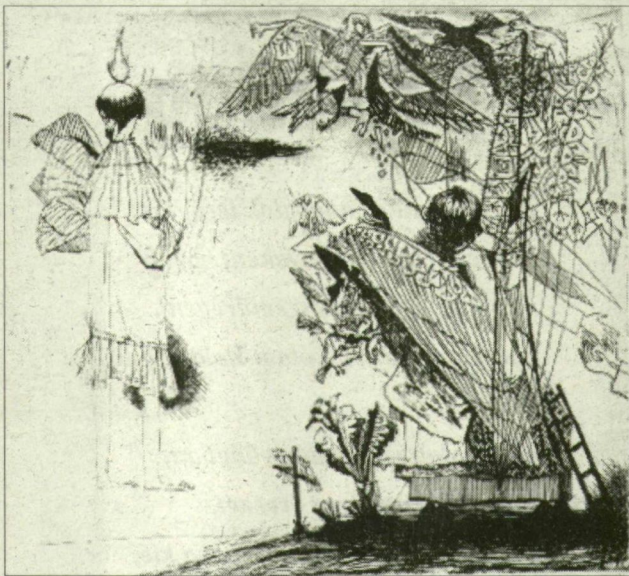
*Szent Regina asszony keservesen síra,
mert hetedmagával árvaságra juta.
Nincs több egy pénzínél,
azt is mástól kapta,
az Úr Jézus nevében azt is odaadta.*

*Menj ki, Péter, menj ki, tekint fel az égre,
amit ottan látol, mondd el majd idebe'.
Láttam, Uram, láttam
a szent alamizsnát,
Szent Regina asszony terített asztalát.*

*Aki a szegénynek jobb kezét kinyújtja,
annak léssen mennyben terített asztala.
Kiviráگزik rajta
a szent alamizsna,
annak a virágja a mennyet illasztja.*

*A sok szép virágot angyalok leszedik,
a szép mennyországot úgy örvendeztetik.
Szent Regina asszony,
te vagy boldog asszony,
példádat kövesse tehát minden asszony.*

(Énekelte Molnár Ferencné Révész Rozália
Tápén, 1974-ben)

Kondor Béla: Szent Ferenc

Híreszteld ezt az imádságot!

*Paradicsomba csöndítenek,
az angyalok ott lévőnek.
Ága szülte levelét,
levele szülte bimbóját,
bimbója szülte Szent Annát,
Szent Anna szülte Máriát,
Mária szülte szent fiát.
Eredj szerelmes szent fiam,
kerülgesd meg az utat,
a papi fejedelmet.
Odamén a Boldogságos szép Szűz Mária,
letérgyel a szent térgyre,
lekönyököl a szent könyökre.
Föltekint a magos mennybe,
ott lát magos tornyot,
kívül aranyos,
belül irgalmas.
Abban van hét oltár,
hetediken mondja Szent Pál a szentmisét.
Szentem-szeretóm,
menj el a fekete földre,
híreszteld ezt az imádságot!
Aki este lefektében,
reggel felkeltében elmondja,
annak adatik örök mennyország.*

(Elmondta Laczkó Ferencné
Tömörkényben, 1976-ban)

Polner Zoltán gyűjtése

Koronával koronázzák

Az archaikus apokrif népi imádságok felfedezésére meglehetősen viszontagságos körülmények között került sor. A hatvanas-hetvenes évek egyáltalán nem kedveztek az óriási népköltészeti kincs szellemi fogadtatásának. Igaz, egy csapásra folklórkategória lett belőle, és a szakemberek a népdalok, balladák, népmesék rangjára emelték. A szövegek széles körű gyűjtése azonban számtalan akadályba ütközött. Csupán néhány megszállott néprajzos mélyedt el az adatközlők folyamatos felkutatásában, az imádságok lejegyzésében.

A vallásos áhitat népi szövegeire-énekeire azonban már a múlt században fölfigyelték. Nem minden előzmény nélküli tehát ezeknek a szövegeknek fölfedezése. Külön örömről szolgál, hogy ebből a szegediek alaposan kivették részüket.

A híres szegedi nyomdász, Grün Orbán már a múlt század húszas-harmincas éveiben olyan verseket jelentetett meg ponyván, amelyek között akadt néhány népi imádság is.

Bálint Sándor: A szögédi nemzet című hatalmas ívű néprajzi munkájából nyomon követhető a búcsúkon megjelenő szegedi ponyvák szövege és sorsa is.

Amikor 1891-ben a szegedi Bába Sándor nyomdájából kikerült Kálmány Lajos: Szeged népe III. kötete, abban már tíz imádságot is közreadott a gyűjtő. Talán nem véletlen, hogy pap létére fölfigyelt a népi imádságokra, noha ezeket az imádságokat az egyház következetesen elutasította.

A Szeged környéki népi imádságokat érdemben először Bálint Sándor fedezte föl. Népünk imádságai címmel (Regnum egyháztörténeti évkönyv, Bp., 1937) jelent meg kitűnő tanulmánya, amelyben a népi vallásosság vonulatát és az általa gyűjtött imádságokat dokumentálta. A negyvenes évek elején egyre-másra jelentek meg tanulmányai a népi vallásosságról a Délmagyarország hasábjain. Munkásságának ez a területe a hatvanas-hetvenes években teljesedett ki igazán.

Az ő munkásságát folytatta az azóta Európa-díjas Erdélyi Zsuzsanna, Erdélyi János unokája, aki 1970 februárjában a Magyar Tudományos Akadémián tartott előadásában adta műfaji meghatározását a vallásos szövegeknek. Majd 1976-ban megjelent Hegyet hágék, lőtőt lépék című monstre gyűjteménye, ezt követte 1978-ban Föld szülte fáját címmel (a Somogyi-könyvtár kiadásában, Péter László szerkesztésében) saját Szeged környéki gyűjtése.

Újabban látott napvilágot Silling István: Boldogasszony ablakában című gyűjtése Bácskertesről (Kupusina) a Vajdaságból, és már készül a vajdasági imádsággyűjtemény is, aminthogy Kolozsvárott Tancos Vilmos néprajzkutató készíti Erdély imádságait.

Az itt közreadott imádságok sok száz adatközlő jóvoltából kerültek magnószalagra. Első nemzeti versünk, az Ómagyar Mária-síralom jellegzetes hangütése figyelhető meg e sorokon, a hit, a remény, a szeretet dicsérete, őseink napjainknak szóló üzenete.

Polner Zoltán

(Folytatás az előző oldalról.)

– Na látod, akkor megegyeztünk... Nekünk épp elég nagy gondunk lesz ezzel a beteggel – mondta Péter elkomolyodva.

– Azt elhiszem! – hangoskodott Paragi. – Láttatok, hogy a főorvos milyen boldog volt, amikor elvállaltátok a beteget? Képzeltetitek, hányszor telefonált neki személyesen az egészségügyi miniszter. Most titeket sem irigyellek, pedig én a „partvonalon” kívül vagyok. El tudom gondolni, hogy mit fog szólni Bolgár prof, ha megtudja, hogy mégis próbálkoztok a műveséssel.

– Ez most nem érdekel bennünket, csak a saját problémánk – mondta Bognár –, abban bírom, hogy ezt a nagyon rossz állapotot a folyadékkal való túltöltés okozta. Emlékezzetek vissza Szabóné esetére...

A fekete autó reggel pontban hét órakor a szálloda elé gördült.

– Jó reggel, doktor urak – tisztelgett a sofőr –, pocsék idő van. Ez a havas eső nem kedvez a repülőnek, remélem, azért tudnak startolni.

– Mi is reméljük – mondta Gallyas kissé aggódva –, mert minél előbb otthon kell lennünk. Nem tudja, hogy a beteget kiszállították-e már a repülőtérre?

– Nyugodjanak meg, Kőrösi elvtárs nagyon jó szervező és pontos ember.

A havas eső nem akart elállni. A kocszi szinte lépésben haladt a repülőtér felé, mert ha kis gázt adott a gépkocsivezető, rögtön farolt a hátsó két kerék.

– Nem lehet sietni, doktor urak, még jó, hogy korán indultunk, így idejében ott leszünk.

A géphez épp akkor értek oda, amikor a mentők megálltak a feljáró lépcső előtt. A beteget hordágyastul vitték fel az utastérbe. Bognár és Gallyas sietett utánuk.

– Jó reggelt, Fülöpné – köszöntek egyszerre a betegnek, aki csak bányadtan annyit mondott:

– Hová visznek engem? Félek a repüléstől.

– Szögleitvárra – válaszolta Péter. – Ne aggodjon, mi is megyünk magával.

Már látszott a folyó, amely a várost kettésze-
li, amikor a másodpilóta kijött a vezérkabinból.
Egyenesen a két orvosnak tartott.

– Doktor urak, bocsánat, jó reggelt! A kapitány üzeni, hogy nem biztonságos a leszállás az időjárás miatt. Maguknál nincs betonkifutó, a füves rét átázott, felpuhult, tocsogók is lesznek. A sár miatt nagyon veszélyes a landolás. Az a kérdés, hogy mennyire kockáztatja a beteg életét az idővesztés, mert lehet, hogy vissza kell fordulni Feriehegyre.

Bognárék egészen elsápadtak a hír hallatán. Péter szólalt meg először. – Ez tragédia lenne. Ha mindent jól megszerveznénk, akkor ebben az időben mentőautóval legalább öt-hat óra az út vissza. És ezek nem mentőautók; mi libakergetőnek csúfoljuk, azontúl, hogy ilyen távolságon kirázza az ember belét. De főleg az idővesztés! Mit csinálunk, ha a beteg rosszabbul lesz? Meghalhat, érti?!

– Én ezt jelentem a kapitánynak, majd visszajövök.

– Még ez hiányzott nekünk – mondta halkan Gallyas.

– Hát még a betegnek – suttogta Bognár –, és aggódva nézett ki az ablakon. – Úgy látszik, nem esik már annyira.

A másodpilóta visszajött.

– Jelentettem a kapitánynak, amit önök mondtak, és azt üzeni, hogy megpróbálja a leszállást, csak előtte néhány kört tesz megfelelő talaj keresése céljából. Ez persze nem lesz kellemes. Szíveskedjenek a biztonsági öveket bekapcsolni. A beteg hordágyát pedig mindjárt valami hevederrel rögzítjük.

– Köszönjük – sóhajtott Péter. – Na – fordult Gallyashoz –, most csak abban reménykedjünk, hogy ezek háborút járt pilóták, és megszokták a birkalegelőket.

Érezni lehetett, hogy lassul a gép, majd oldalra dől, azután gyomrot tornáztatva kiegyenesedik, majd újra megismétli. Hamarosan

közeledett a föld, és egy nagy zóttynés után még néhányat ugrott a gép, mint az eldobott labda, de leérkeztek. Pár száz méterre állt a rájuk váró mentő, a sárban elakadva.

A két pilóta kinyitotta az ajtót és kinézett.

– A szentségit! – tolta fel a sapkáját a feje búbjára a kapitány. – Kis híja, hogy orra nem buktunk – mutatott a tengelyig süppedt ke-
rekekre. – Ez a repülőtér rosszabb, mint a voronyezsi volt, bombázás után.

Nagy nehezen kivergődtek a sárból. A klinika felé haladva Gallyas megtapintotta a beteg pulzusát, és Bognár felé bólintott.

– Rendben – mondta. – Az ám, el is felejtettem kérdezni, hogy az öreg, amikor az este felhívtad, simán beleegyezett a beteg átvételébe?

– Azt mondta, hogy rám bízza a döntést.

– Akkor jól van, mert így némi felelősséget is vállal.

Négy nap telt el a beteg átvétele óta; december huszonegyediké volt...

– Tanársegéd úr – szólt az osztályvezető nővér –, telefon! – Mielőtt átadta a kagylót, oda-súgta Bognárnak: – Azt hiszem, megint a városi tanácselnök.

Péter bosszúsán intett.

– Tessék, Bognár doktor... Kérem, a beteg nincs rosszabbul, de még mindig nem indult meg a veseműködése... Igen... Az életveszély fennáll... Igen... Ha szabadna kérem, legyen szíves a hozzátartozóknak megmondani, hogy ne érdeklődjenek naponta számtalanszor különböző hivatalos telefonon, elégedjenek meg napi egyszeri hívással, azonnali javulásra úgysem lehet számítani, és ha Isten ne adja, beállna a tragédia, akkor én úgyis azonnal jelentkezem... Igen, van remény... Igen... Akkor köszönöm...

Paragi jött ki az egyik kórteremből.

– Na mi van? Megint egy nagykutya?

– A tanácselnök volt, csak azt nem tudom, hogy neki mi köze Fülöpnéhez? Naponta hívogat.

– Édesapám, hogy te milyen tájékozatlan vagy. Tudod mi az a ká-vonal?

– Honnan tudjam?

– Ká az a közvetlennek a rövidítése, amelyen az apparátus lebonyolítja a sürgős beszélgetéseket, csak föl kell venni a telefont, tárcsázni és már ott az interurbán. Nem kell órák hosszáig várni. Nyilván ez a készülék a tanácselnök szobájában van.

– Látod, ezt nem tudtam, de most már mondtam neki – nem így, de ez a lényege –, hogy ne őrjitsenek meg napi húsz telefonnal, mert újabbat úgysem tudok mondani a betegről.

Paragi hallgatott egy darabig, majd csöndesen megszólalt:

– Péter, te bízol még?

– Miért kérdezed?

– Hát, már nyolc napja nincs vizelete. Hiába dializáltuk kétszer is.

– A művesekezelés nem vizelethajtás, az arra való, hogy a beteg kihúzza azt az időt, amíg a vesék regenerálódnak.

– Jó, ezt tudom, de reménykedsz, kérdezem még egyszer?

Bognár kissé ingerülten felkapta a fejét.

– Persze, hogy emlélek. Ha ma még nincs vizelete, lesz holnap, vagy holnapután, vagy a tizenötödik napon!

– Szép karácsony ígérkezik. Bent rostokolhatunk az ünnepek alatt... Na jó, jó, ne legyél izgatott, tudom, hogy Fülöpnét nem hagyhatjuk magára...

Eltelt a karácsony. Bognár csak a gyertyagyújtáson volt otthon. Huszonhetedikén reggel az ápolónő már kint állt a különszoba ajtajában, amikor a vizitet akarta elkezdni.

– Tanársegéd úr – mondta lelkesen –, van vizelet!

Pétert előntötte a meleg, és kissé rekedt hangon kérdezte:

– Mennyi?!

– Idáig fél liter.

– Köszönöm, nővérke, akkor viziteljünk!...